

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Małgorzata Motylow

LLO. 410.008.01.2021

Pan
Adam Niedzielski
Minister Zdrowia
ul. Miodowa 15
00-923 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały Nr 54/2021
Kolegium Najwyższej Izby Kontroli
z dnia 13 października 2021 r.

P/21/078 - Wprowadzanie do obrotu suplementów diety

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrów 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93
nik@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Zdrowia ¹ , ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Niedzielski, Minister Zdrowia ² , od 26 sierpnia 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Łukasz Szumowski, Minister Zdrowia, od 9 stycznia 2018 r. do 26 sierpnia 2020 r. Konstanty Radziwiłł, Minister Zdrowia od 16 listopada 2015 r. do 9 stycznia 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Nadzór nad przestrzeganiem przepisów prawa żywnościowego i wykonywaniem urzędowych kontroli żywności w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety
Okres objęty kontrolą	2017–2020, z dopuszczeniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeżeli miały one związek z działaniami prowadzonymi w tym okresie
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	1. Rafał Gorgoń, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 55/2021 z 29.03.2021 r. 2. Krzysztof Wójcik, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 54/2021 z 29.03.2021 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dalej także: „Ministerstwo”, „MZ”

² Dalej także: „Minister”

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą w Ministerstwie Zdrowia nie prowadzono analiz ryzyka w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety. Nie podejmowano też działań w celu wdrożenia wskazanych kilka lat temu przez Najwyższą Izbę Kontroli zmian prawa, w tym w systemie notyfikacji tych produktów, zapewniających bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów. Minister Zdrowia nie koordynował prac mających na celu opracowanie Zintegrowanego Wieloletniego Krajowego Planu Kontroli (MANCP). Zadania w powyższym zakresie realizowane były przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej⁵, działania której z kolei koordynował i nadzorował Główny Inspektor Sanitarny⁶. Minister Zdrowia nie sprawował jednak nadzoru nad GIS w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa suplementów diety. W latach 2017-2020 przeprowadził tylko jedną kontrolę tego organu, która nie objęła działalności merytorycznej.

Minister Zdrowia nie prowadził również bezpośredniego nadzoru nad działalnością podległego instytutu badawczego⁷, dotyczącą bezpieczeństwa suplementów diety. Nie oceniał opracowywanych przez tę jednostkę wytycznych do przeprowadzania badań monitoringowych oraz raportów z tych badań. Uznając, że obszar suplementów diety nie był obciążony najwyższym poziomem ryzyka, w latach 2017-2020 nie kontrolował jakości pracy instytutu w ww. zakresie.

NIK oceniła negatywnie nieegzekwowanie przez Ministra Zdrowia wykonania zadań przewidzianych dla Rady ds. Monitoringu Żywności i Żywienia, o których mowa w art. 87 ust. 5 pkt 1-3 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia⁸ i w konsekwencji niewywiązanie się przez Ministra z obowiązków określonych w art. 87 ust. 6 ustawy o bż.

Nieefektywne były prace Zespołu do spraw uregulowania reklamy leków, suplementów diety i innych środków spożywczych oraz wyrobów medycznych, powołanego przez Ministra Zdrowia w kwietniu 2016 r. Opracowany przez Zespół projekt założeń do zmiany aktów prawnych w powyższym zakresie nie został dotychczas wdrożony.

Nie podjęto też prac legislacyjnych nad propozycjami zmian przepisów prawa w zakresie suplementów diety, opracowanymi w 2017 r. przez Głównego Inspektora Sanitarnego przy współpracy zespołu roboczego do spraw suplementów diety, powołanego przez Radę do spraw Zdrowia Publicznego.

W ocenie NIK nie znajduje uzasadnienia rezygnacja przez Ministerstwo Zdrowia z projektowanych zmian ustawy o bż, zmierzających do nałożenia opłaty na podmioty uczestniczące w świadczeniu usługi będącej reklamą suplementu diety. Ocena zasadności wprowadzenia takiego rozwiązania nie powinna opierać się jedynie na stanowisku podmiotów, które zobowiązane byłyby do wnoszenia takiej opłaty. Zdaniem NIK merytoryczne przesłanki określone w uzasadnieniu projektu zmian ustawy przemawiały za wprowadzeniem proponowanych zapisów.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej także: „PIS”.

⁶ Dalej także „GIS”. W okresie objętym kontrolą komórkami właściwymi w Głównym Inspektoracie Sanitarnym były: Departament Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia oraz Departament Żywności Prozdrowotnej (do 28.05.2019 r.) utworzone na mocy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 lipca 2010 r. w sprawie nadania statutu Głównemu Inspektoratowi Sanitarnemu (Dz. U. Nr 139, poz. 939, ze zm.).

⁷ Do 31 stycznia 2020 r. oceny ryzyka bezpieczeństwa żywności dokonywał Instytut Żywności i Żywienia, który na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 2020 r. w sprawie połączenia Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny oraz Instytutu Żywności i Żywienia im. prof. dra med. Aleksandra Szczygła (Dz. U. poz. 135), z dniem 1 lutego 2020 r. został włączony do Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny.

⁸ Dz. U. z 2020 poz. 2021, dalej: „ustawa o bż”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR	Nadzór nad przestrzeganiem przepisów prawa żywnościowego i wykonywaniem urzędowych kontroli żywności w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety
Opis stanu faktycznego	1. W Ministerstwie Zdrowia nadzorem nad przestrzeganiem przepisów prawa w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety oraz nadzorem nad urzędowymi kontrolami w tym zakresie w latach 2017-2020, zajmowało się trzech pracowników Departamentu Zdrowia Publicznego⁹, którym powierzono obowiązki z zakresu m.in. koordynacji i nadzoru spraw związanych z realizacją Narodowego Programu Zdrowia oraz ustawy o bżz we współpracy z GIS. Dyrektor Departamentu ZP wyjaśnił, że zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, to GIS, wraz z organami PIS, sprawował bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem wprowadzanych do obrotu suplementów diety. Nadzór merytoryczny nad GIS przypisany był w regulaminie organizacyjnym MZ do 31 stycznia 2019 r. Departamentowi Zdrowia Publicznego. W regulaminie organizacyjnym obowiązującym od dnia 1 lutego 2019 r. nie wskazano komórki organizacyjnej Ministerstwa odpowiedzialnej za nadzór merytoryczny nad GIS. Sekretarz Stanu w MZ wyjaśnił, że nadzór nad GIS wynikał wprost z przepisów ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej¹⁰ oraz z zarządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2020 r. w sprawie zakresu czynności Sekretarza Stanu i Podsekretarza Stanu oraz Dyrektora Generalnego w Ministerstwie Zdrowia¹¹. Ponadto poinformował, że niewskazanie konkretnej komórki organizacyjnej Ministerstwa Zdrowia jako odpowiedzialnej za nadzór wynikało z realizacji przez GIS zadań przypisanych do wielu departamentów MZ, w tym w szczególności Departamentu Zdrowia Publicznego, Departamentu Lecznictwa, Departamentu Bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 3-12, 29-40)

2. Jak wyjaśnił Dyrektor DZP, ocena ryzyka była dokonywana w MZ corocznie do 31 października danego roku. Obszar nadzoru nad przestrzeganiem przepisów prawa w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety oraz nadzoru nad urzędowymi kontrolami w powyższym zakresie nie był uwzględniany w analizach zewnętrznych i wewnętrznych czynników ryzyka zagrażających wykonaniu celów i zadań wraz z przypisaniem poszczególnym czynnikom ryzyka wpływu na działanie Ministerstwa i komórki organizacyjnej, oraz prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Taki stan Dyrektor DZP uzasadniał objęciem tych zagadnień kompetencjami GIS.

(akta kontroli str. 16-24)

Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety, w tym jakości zdrowotnej tej kategorii żywności, realizowany był przez organy PIS, a rezultaty tego nadzoru uwzględniano w opracowywanym corocznie przez GIS dokumencie pn. *Stan Sanitarny Kraju*¹². W kwestii analizy produktów zafalszowanych, Dyrektor

⁹ Dalej także: „Departament ZP” lub „DZP”.

¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 195; dalej: ustawa o PIS.

¹¹ Dz. Urz. Ministra Zdrowia z 2020 r. poz. 96 ze zm.

¹² Opracowanie powstaje na podstawie informacji i materiałów nadesłanych przez państwowych wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektorów sanitarnych. Raporty za lata 2017-2019 dostępne są na stronie internetowej pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gis/raport---stan-sanitarny-kraju>. W toku kontroli NIK raport za rok 2020 był w przygotowaniu.

Departamentu ZP wyjaśnił, że GIS w 2019 r. wdrożył program badań suplementów diety w kierunku identyfikacji niedeklarowanych aktywnych farmakologicznie substancji¹³ oraz substancji zabronionych figurujących na liście Światowej Agencji Antydopingowej¹⁴. Program był kontynuowany w 2020 r. W każdym roku przebadano po 55 produktów kwalifikowanych jako suplementy diety, zawierających lub potencjalnie zawierających niedozwolone substancje.

(akta kontroli str. 16-25)

W opracowanej przez Ministerstwo Polityce Lekowej Państwa 2018-2022¹⁵ jako problem wskazano m.in. brak kontroli polipragmazji¹⁶ wynikającej z przyjmowania przez chorego kilku leków, zarówno przepisanych przez lekarza, jak i z grupy OTC¹⁷ oraz szeroko reklamowanych suplementów diety, często bez znajomości ich działania i świadomości możliwych interakcji, jak również wzrastający rynek *samoleczenia* pacjentów w oparciu o leki OTC oraz suplementy diety. W reakcji na powyższe zaproponowano (w ramach zadania: *Zwiększenia kompetencji zdrowotnych społeczeństwa*) narzędzie pod nazwą: *Opracowanie i wdrożenie ogólnopolskiej kampanii informacyjnej skierowanej do konsumentów na temat suplementów diety, różnic pomiędzy suplementami diety a produktami leczniczym oraz edukacji na temat odpowiedzialnego uzupełnienia diety*.

W Polityce nie wskazano podmiotu odpowiedzialnego za wdrożenie powyższego narzędzia, zaproponowano natomiast jako jeden ze wskaźników realizacji *Nakłady publiczne na kampanie edukacyjne dotyczące suplementów diety*.

Sekretarz Stanu w MZ wyjaśnił, że działania edukacyjne dotyczące suplementów diety, prowadzone zarówno przez Ministerstwo Zdrowia¹⁸ jak i Główny Inspektorat Sanitarny, realizowały kierunkowe wytyczne wynikające ze wskazanego dokumentu.

(akta kontroli str. 26-40, 99-106)

W latach 2017-2020 Minister Zdrowia nie przeprowadzał analiz obowiązujących norm prawnych w kierunku wprowadzenia zmian, w tym w systemie notyfikacji suplementów diety w celu wzmocnienia nadzoru nad ich jakością zdrowotną i podniesienia poziomu bezpieczeństwa konsumentów¹⁹.

Dyrektor DZP wyjaśnił, że prace nad nowelizacją ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia prowadzone były przez GIS i miały na celu objęcie całościowo obszaru nadzoru suplementów diety, w tym zmian w systemie notyfikacji, z uwzględnieniem aspektów takich jak: zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów, niewprowadzanie nadmiernego obciążenia zarówno dla urzędów jak i dla przedsiębiorców, respektowanie zasady swobodnego przepływu towarów. Minister nie wyznaczył Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu terminu zakończenia prac nad nowelizacją ustawy, a zapytanie o etap, na jakim znajdują się ww. prace, skierował do GIS w trakcie trwania niniejszej kontroli. Główny Inspektor Sanitarny poinformował, że trwały prace analityczne dotyczące projektowanych zmian i ich zgodności z przepisami międzynarodowymi.

(akta kontroli str. 16-24, 29-40, 67-70)

W ramach Rady do spraw Zdrowia Publicznego powołano zespół roboczy do spraw suplementów diety²⁰. W toku prac zespołu dyskutowano nad przygotowanymi przez

¹³ Syldenafilu, tadalafilu, wardenfilu, sybutraminy i ich analogów, winpocetyny, hupercyny, johimbiny.

¹⁴ WADA.

¹⁵ Przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 18.09.2018 r. i udostępnionej na portalu: <https://www.gov.pl/web/zdrowie>

¹⁶ Termin medyczny określający sytuację, w której chory przyjmuje więcej niż kilka leków jednocześnie. Może prowadzić m.in. do znacznego zwiększenia występowania niezamierzonych interakcji lek-lek lub lek-pożywienie.

¹⁷ Leki wydawane bez recepty lekarskiej (ang. *over-the-counter drug*).

¹⁸ Działania te omówiono w pkt. 7 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹⁹ Konieczność wprowadzenia zmian systemowych NIK sygnalizowała już w 2016 r.

²⁰ Uchwałą nr 4/2017 Rady do spraw Zdrowia Publicznego z dnia 24 stycznia 2017 r.

Główny Inspektorat Sanitarny propozycjami zmian legislacyjnych w zakresie suplementów diety, omawiano funkcjonujące rozwiązania regulujące obszar tych produktów. Główny Inspektorat Sanitarny opracował projekt zmian w ustawie o bżz wraz z uzasadnieniem i Oceną Skutków Regulacji. W związku z brakiem decyzji kierownictwa, ostatecznie nie podjęto prac legislacyjnych w przywołanym zakresie. Sekretarz Stanu w Ministerstwie wyjaśnił, że z uwagi na złożoność zagadnienia, GIS nadal prowadził prace analityczne dotyczące projektowanych zmian i ich zgodności z przepisami międzynarodowymi.

(akta kontroli str. 29-40, 99-106)

W okresie objętym kontrolą Minister dwukrotnie zmieniał rozporządzenie z dnia 9 października 2007 r. w sprawie składu oraz oznakowania suplementów diety²¹:

- zmiana z dnia 24 kwietnia 2017 r.²² w szczególności służyła stosowaniu rozporządzenia Komisji (UE) nr 2015/414 z dnia 12 marca 2015 r. zmieniającego dyrektywę 2002/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do soli glukozaminowej kwasu (6S)-5-metylotetrahydrofoliowego stosowanej w produkcji suplementów diety²³,
- zmiana z dnia 22 listopada 2017 r.²⁴ służyła stosowaniu rozporządzenia Komisji (UE) 2017/1203 z dnia 5 lipca 2017 r. zmieniającego dyrektywę 2002/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie (WE) nr 1925/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do krzemu organicznego (monometylosilanetriolu) i soli wapniowych fosforylowanych oligosacharydów (POs-Ca®) dodawanych do żywności i stosowanych w produkcji suplementów diety²⁵.

W projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów²⁶ Ministerstwo zaproponowało dodanie do ustawy o bżz art. 27b w brzmieniu (ust. 1): *Podmiot uczestniczący w świadczeniu usługi będącej reklamą suplementu diety wnosi na rachunek właściwego urzędu skarbowego opłatę w wysokości 10% podstawy opodatkowania podatkiem od towarów i usług wynikającej z tej usługi.*

Z uzasadnienia do projektu ustawy wynikało, że przekonanie o potrzebie zdrowego odżywiania było wśród Polaków niemal powszechne, a wśród istotnych determinantów dobrego zdrowia Polacy wskazywali między innymi zażywanie suplementów diety. Wiedza Polaków na temat suplementów diety oraz świadomość istotnych różnic między lekami bez recepty (OTC) a suplementami diety była na niskim poziomie. Wzrastający popyt na suplementy diety był spowodowany wieloma różnorodnymi czynnikami, wśród których najistotniejszym była reklama, w tym w szczególności telewizyjna. Raport Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji pokazał, że od 1997 r. do 2015 r. liczba reklam z sektora *Produkty zdrowotne i leki* w programach telewizyjnych wzrosła blisko 20 razy w stosunku do ogólnego trzykrotnego wzrostu liczby reklam. W 2018 r. sprzedaż apteczna i pozaapteczna tych produktów (uwzględniając dietetyczne środki spożywcze), wyniosła 5,4 mld zł. W latach 2020-2024 rynek będzie rósł o około 5% rocznie. Stosowanie reklam suplementów prowadziło do wzrostu sprzedaży promowanych w ten sposób produktów. Jeżeli chodzi o zdrowie konsumentów, tym bardziej istotne było, aby udostępniany w nich przekaz był spójny i wartościowy, a nacisk na ich zakup ograniczony.

²¹ Dz. U. 2018, poz. 1951.

²² Dz. U. 2017, poz. 979.

²³ Dz. U. UE L 68 z 13.03.2015, str. 26.

²⁴ Dz. U. poz. 2236.

²⁵ Dz. U. UE L 173 z 06.07.2017, str. 9.

²⁶ Projekt z 20.12.2019 r., przebieg procesu legislacyjnego dostępny portalu Rządowego Centrum Legislacji, pod adresem: <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12328505/katalog/12652382#12652382>.

Ostatecznie w projekcie ustawy skierowanym do Sejmu²⁷ odstąpiono od projektowanych zmian przepisów dotyczących ustanowienia opłaty za świadczenie usługi stanowiącej reklamę suplementów diety.

Sekretarz Stanu w MZ wyjaśnił, że w toku prac nad ww. ustawą zorganizowano konsultacje branżowe projektu, w tym z branżą suplementów diety, które przedstawiciele podnosili²⁸, że:

- obecne przepisy regulujące suplementy diety są wystarczające, aby upowszechniać prozdrowotne praktyki (samoregulacja, działania kontrolne GIS),
- reklama stanowi źródło informacji o produkcie, a zatem służy zwiększaniu świadomości konsumenckiej na temat produktu,
- suplementy diety stosowane w sposób racjonalny, zgodny z zaleceniami lekarza, są uzupełnieniem diety oraz wspomagają farmakoterapię i nie mogą być traktowane na równi ze słodkimi napojami oraz napojami alkoholowymi.

W wyniku konsultacji podjęto decyzję o odstąpieniu od wprowadzenia opłaty od reklam suplementów diety. W uzasadnieniu do projektu wskazano, że zgłoszone w ramach uwag postulaty dotyczyły przede wszystkim wykreślenia w całości projektowanych zmian dotyczących opłaty za reklamę suplementów diety.

Sekretarz Stanu wyjaśnił ponadto, że ewentualna ocena zasadności wprowadzenia tego typu rozwiązań zostanie poddana dalszej dyskusji po zapoznaniu się z efektami samoregulacji nadawców telewizyjnych oraz organizacji zrzeszających producentów suplementów diety w sprawie sposobu reklamowania tych produktów.

(akta kontroli str. 26-40)

Biorąc pod uwagę argumenty, którymi kierowało się Ministerstwo Zdrowia proponując wprowadzenie opłaty za reklamę suplementów diety, odstąpienie od tej propozycji tylko dlatego, że byli jej przeciwni przedstawiciele branży, a zatem podmioty, które zobowiązane byłyby do wnoszenia takiej opłaty, NIK ocenia jako nieuzasadnione i niezrozumiałe.

W związku z pismem Prezesa UOKiK z dnia 15 kwietnia 2016 r. nr DDK-073-25/16/MBM²⁹, Minister Zdrowia powołał Zespół do spraw uregulowania reklamy leków, suplementów diety i innych środków spożywczych oraz wyrobów medycznych³⁰, w którego pracach udział brali przedstawiciele UOKiK. Jego zadaniem było opracowanie projektu założeń do zmian aktów prawnych dotyczących reklamy leków, suplementów diety, innych środków spożywczych oraz wyrobów medycznych, a także innych produktów, które są prezentowane jako posiadające ich właściwości. Zmiany miały zapewnić zwiększenie efektywności nadzoru nad reklamą suplementów diety oraz uzupełnienie i doprecyzowanie przepisów określających warunki prowadzenia reklamy tych produktów. Projekt założeń został ujęty w raporcie Zespołu z dnia 1 września 2016 r., jednak, jak wynika z informacji przekazanej przez Sekretarza Stanu, w związku z brakiem decyzji kierownictwa, dalsze prace legislacyjne w przedmiotowym zakresie nie były prowadzone.

(akta kontroli str. 13-24, 26-40)

²⁷ Dokument 436991, znak: DKPL.WK.10.2.11.2020.AF(11) RM-10-11-20 UD32, podpisany przez Prezesa Rady Ministrów.

²⁸ Uwagi przedstawicieli branży suplementów diety wpłynęły w ramach konsultacji publicznych projektu ustawy.

²⁹ W treści pisma Prezes UOKiK sygnalizował m.in., że nadzór nad rynkiem reklamy suplementów diety nie jest wystarczająco efektywny przede wszystkim z uwagi na zbyt niski limit wysokości kar nakładanych na przedsiębiorców naruszających przepisy prawa żywnościowego w zakresie reklamy i oznaczania środków spożywczych, w tym suplementów diety.

³⁰ Zarządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 czerwca 2016 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw uregulowania reklamy leków, suplementów diety i innych środków spożywczych oraz wyrobów medycznych (Dz. Urz. Ministra Zdrowia z 2016 r., poz. 59).

W ustawie o bż, w art. 27 ust. 7 wskazano, że Minister Zdrowia w rozporządzeniu w sprawie składu oraz oznakowania suplementów diety (wydanym na podstawie art. 27 ust. 6 ustawy o bż) może określić:

- dodatkowe wymagania dotyczące zawartości w suplementach diety witamin i składników mineralnych, w tym kryteriów czystości oraz maksymalnego i minimalnego poziomu witamin i składników mineralnych w suplementach diety,
- wymagania dotyczące zawartości w suplementach diety substancji wykazujących efekt odżywczy lub inny efekt fizjologiczny, innych niż witaminy i składniki mineralne, w tym maksymalne i minimalne poziomy tych substancji.

Sekretarz Stanu w MZ wyjaśnił, że na poziomie Unii Europejskiej nadal nie ustalono maksymalnych poziomów zawartości witamin i składników mineralnych, które mogą być stosowane w suplementach diety. Brak było również listy innych substancji wykazujących efekt odżywczy lub inny fizjologiczny, np. składników roślinnych. Z uwagi na brak uregulowania na poziomie unijnym kwestii maksymalnych poziomów witamin i składników mineralnych, różne kraje podejmowały własne inicjatywy w celu określenia tych poziomów. W Polsce Zespół do spraw Suplementów Diety funkcjonujący w ramach Rady Sanitarno-Epidemiologicznej, jako organ doradczy Głównego Inspektora Sanitarnego, podjął się opracowania opinii na temat maksymalnych dawek witamin i składników mineralnych w suplementach diety w zalecanej dziennej porcji. Prace tego Zespołu zostały zintensyfikowane od 2019 r. i miały na celu ustalenie maksymalnych poziomów witamin i składników mineralnych oraz innych substancji wykazujących efekt odżywczy i/lub fizjologiczny (w tym składników roślinnych), możliwych do stosowania w suplementach diety. W trakcie trwania kontroli prace nad uchwałami dot. maksymalnych zawartości witamin i składników mineralnych dobiegały końca. Od 2019 r. do marca 2021 r. Zespół opracował: 23 uchwały dotyczące witamin i składników mineralnych oraz sześć dotyczących innych składników. Wydanie fakultatywnych rozporządzeń krajowych zostanie rozważone po przyjęciu przez Zespół wyczerpującej listy uchwał. Sekretarz Stanu dodał, że Komisja Europejska wznowiła prace nad ustaleniem na poziomie Unii Europejskiej maksymalnych ilości witamin i składników mineralnych w żywności wzbogacanej i suplementach diety. Powołana została grupa ekspercka *Task Force on Maximum Amounts of Vitamins and Minerals in Food Supplements and Fortified Foods*, w której pierwszym spotkaniu w dniu 19 marca 2021 r. uczestniczyli także przedstawiciele Polski.

(akta kontroli str.29-40, 92-98)

3. Minister Zdrowia, w ramach nadzoru nad instytucjami badawczymi nie kontrolował, nie oceniał i nie opiniował opracowywanych przez te instytucje zagadnień dotyczących bezpieczeństwa suplementów diety ani wytycznych do przeprowadzania badań w ramach programu monitoringu żywności i żywienia oraz raportów z badań monitoringowych. Dyrektor Departamentu ZP wyjaśnił, że koordynacja Zintegrowanego Wieloletniego Krajowego Planu Kontroli (MANCP) należała do zadań GIS, który realizował je zgodnie z najlepszymi doświadczeniami i praktykami. Plan pobierania próbek realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną był co roku przygotowywany przez GIS we współpracy m.in. z Narodowym Instytutem Zdrowia Publicznego – Państwowym Zakładem Higieny i uwzględniał suplementy diety w aspekcie bezpieczeństwa żywności (tam gdzie było to uzasadnione, biorąc pod uwagę przepisy prawne wyznaczające specyficzne limity – według oceny ryzyka). Ponadto GIS realizował od 2019 r. program badań w kierunku identyfikacji niedeklarowanych aktywnych farmakologicznie substancji w ramach umowy z Narodowym Instytutem Leków.

(akta kontroli str. 16-24)

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny³¹ w corocznych planach pobierania próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu w PIS, przygotowywanych dla GIS, planował pobieranie próbek suplementów diety w celu wykonania badań:

- w kierunku substancji dodatkowych do żywności (barwników i substancji słodzących) – po 300 próbek w latach 2017-2019 oraz 225 w roku 2020,
- w kierunku zanieczyszczeń chemicznych żywności: wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA): 110 próbek w 2017 roku, 100 w 2018, 130 w 2019, 40 w 2020; cytryniny (kierunek ogólny mikotoksyny): 30 próbek w 2017 roku, po 50 w latach 2018-2019, 30 w 2020; estrów 3-monochloropropano-1,2-diolu z kwasami tłuszczowymi oraz estrów glicydotu z kwasami tłuszczowymi: po 30 próbek w latach 2019-2020,
- w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych (*Listeria monocytogenes*, *Salmonella* spp): po 700 próbek w latach 2017-2019, 525 próbek w 2020 roku,
- w kierunku zanieczyszczenia metalami szkodliwymi dla zdrowia – ołowiem, kadmem, rtęcią i cyną: w latach 2017 i 2018 po 240 próbek; ołowiem, kadmem, rtęcią, cyną, arsenem (arsen nieorganiczny) i niklem: 240 próbek w roku 2019; ołowiem, kadmem, rtęcią i cyną: 160 próbek w roku 2020.

W 2018 r. Instytut Żywności i Żywienia³² opracował wkład merytoryczny do planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności dla PIS na 2019 r. na podstawie analizy zagrożeń bezpieczeństwa żywności i żywienia w oparciu o ocenę ryzyka w zakresie referencyjności Instytutu określonej rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie wykazu laboratoriów referencyjnych w suplementach diety³³. IŻŻ zaproponował pobranie łącznie 512 próbek (256 w ramach urzędowej kontroli i 256 w ramach monitoringu) do badań w zakresie znakowania oraz zawartości witamin i składników mineralnych, aminokwasów, błonnika oraz ogólnej liczby bakterii.

(akta kontroli str. 47-66)

4. Rada ds. Monitoringu Żywności i Żywienia nie prowadziła działalności, a w Ministerstwie nie podejmowano działań w celu wyegzekwowania realizacji przewidzianych dla niej zadań. Szerzej o tym w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 16-24, 26-40)

5. W latach 2017–2020 Ministerstwo nie wykonywało nadzoru i kontroli w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety w jednostkach nadzorowanych, w tym GIS i instytutach badawczych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.5-11, 26-40)

6. Zgodnie art. 94 ustawy o bżz, minister właściwy do spraw zdrowia, działając we współpracy z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rynków rolnych oraz Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, koordynuje działania mające na celu opracowanie Zintegrowanego Wieloletniego Krajowego Planu Kontroli (MANCP). Dyrektor Departamentu ZP wyjaśnił, że zadania te, jako organ podległy Ministerstwu Zdrowia, realizuje GIS – koordynując od wielu lat tworzenie MANCP i publikując go³⁴. Pracownicy GIS uczestniczą

³¹ Dalej: „NIZP-PZH”.

³² Instytut Żywności i Żywienia z dniem 1 lutego 2020 r. został połączony z NIZP-PZH. Dalej: „IŻŻ”.

³³ Dz. U. z 2021 r. poz. 145.

³⁴ MANCP na lata 2015-2019 oraz na lata 2020-2024 wraz z raportami z jego realizacji za lata 2017-2019 został opublikowany na stronie internetowej GIS pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gis/zintegrowany-wieloletni-plan-kontroli-mancp2>

również w spotkaniach na poziomie UE w sprawie MANCP, wytycznych do jego tworzenia etc.

Z raportu z realizacji MANCP za 2017 rok wynikało, że w ramach prowadzonych audytów wewnętrznych, przeprowadzonych przez organy PIS stwierdzono zbyt małą liczbę planowanych kontroli tematycznych w zakresie znakowania, prezentacji i reklamy suplementów diety oraz zbyt małą liczbę ocen stron internetowych. Z kolei z raportu za 2018 rok wynikało, że przeprowadzone audyty wykazały również obszary, które wymagają doskonalenia poprzez zwrócenie uwagi na podmioty wprowadzające do obrotu środki spożywcze przez Internet, w tym w szczególności suplementy diety i środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego. Sekretarz Stanu w Ministerstwie wyjaśnił, że wnioski zawarte w podsumowaniu wyników audytów wewnętrznych stanowiły dla PIS między innymi źródło danych do analizy ryzyka w procesie planowania audytów na kolejne lata. Mogły stanowić również podstawę do wprowadzania zmian w procedurach, instrukcjach i wytycznych dla PIS. Główny Inspektor Sanitarny, biorąc pod uwagę analizę ryzyka, uwzględnił obszar nadzoru nad suplementami diety w kolejnym 5-letnim cyklu audytowym, który rozpoczął się w 2020 r. i zakończy się w 2024 r. Ponadto zintensyfikowanie kontroli GIS w jednostkach PIS było planowane i będzie możliwe od 2022 r., jeśli sytuacja epidemiologiczna ustabilizuje się. Dodatkowo GIS w II połowie 2021 r. planował wdrożyć akcję kontrolną tematyczną, prowadzoną przez organy PIS, w zakresie producentów suplementów diety z uwzględnieniem znakowania i sprzedaży internetowej.

(akta kontroli str. 16-24, 91, 99-106)

7. W latach 2017-2018 Ministerstwo Zdrowia zlecało organizacjom pozarządowym realizację zadania pn. *Program edukacyjny mający na celu zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zagrożeń wynikających z niewłaściwego stosowania, nadużywania produktów leczniczych dostępnych bez recepty (OTC) i suplementów diety oraz ich interakcji z innymi lekami*. W 2017 r. ww. program edukacyjny zawierający aspekty z zakresu suplementów diety realizowało Stowarzyszenie *Polskie Telewizje Lokalne i Regionalne* w Elblągu. Stowarzyszenie to wyemitowało cykl ośmiu audycji pod hasłem *Recepta na zdrowie*, w jednej z nich uwzględniono tematykę wspierania diety suplementacją. Program ten, skierowany m.in. do dzieci i młodzieży, był kontynuowany również w 2018 r. Ponadto zagadnienia suplementacji uwzględnione były również w realizowanym przez Polski Komitet Zwalczania Raka programie (prowadzonym w Internecie i za pośrednictwem mediów społecznościowych). Poruszana problematyka obejmowała m.in. samodzielne stosowanie suplementów u chorych na choroby onkologiczne – możliwe niebezpieczeństwa.

W ramach realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020³⁵:

- w 2017 r. utworzono Narodowe Centrum Edukacji Żywieniowej (NCEŻ, www.ncez.pl)³⁶, którego zadaniem była edukacja różnych grupy populacji zgodnie z podejściem „evidence-based”. W jego ramach funkcjonowało także Centrum Dietetyczne Online (CDO, www.poradnia.ncez.pl). Na portalu NCEŻ znajdowały się artykuły dotyczące suplementów diety³⁷,
- opracowano publikację *Normy żywienia dla populacji Polski i ich zastosowanie*³⁸, w której uwzględniono treści poświęcone suplementacji oraz informacje

³⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 1492.

³⁶ Zadanie sfinansowano ze środków finansowych projektu Zapobieganie nadwadze i otyłości oraz chorobom przewlekłym poprzez edukację społeczeństwa w zakresie żywienia i aktywności fizycznej współfinansowanego przez Szwajcarię (w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej) oraz Ministerstwo Zdrowia.

³⁷ Przykładowo: Suplementy: moda czy konieczność?, Czy suplementy diety są bezpieczne?, Suplementy diety czy leki?

³⁸ Publikacja była dostępna pod adresem:

dotyczące maksymalnych poziomów witamin i składników mineralnych w suplementach,

- zrealizowano zadanie 3.1.3, tj. badanie preferencji konsumentów dotyczących wyboru produktów spożywczych (w tym suplementów diety) w zakresie realizacji zaleceń zdrowego żywienia w 2017 r., które przeprowadził wyłoniony w postępowaniu konkursowym podmiot – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Powyższe stanowiły realizację wniosku pokontrolnego skierowanego do Ministra Zdrowia po kontroli NIK nr P/16/078/LLO o podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych związanych z bezpieczeństwem stosowania suplementów diety, w celu ukształtowania w społeczeństwie odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Działania informacyjno-edukacyjne, mające na celu szerzenie wiedzy na temat właściwego stosowania suplementów diety, z uwzględnieniem zasad prawidłowego żywienia, różnicy pomiędzy tą kategorią żywności a lekami, bezpieczeństwa zdrowotnego substancji czynnych obecnych w suplementach diety, realizowane były również przez GIS przede wszystkim poprzez wykorzystanie strony internetowej GIS oraz mediów społecznościowych (Facebook, Twitter, YouTube).

(akta kontroli str. 5-11, 29-40, 87-90)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2017 – 2020 Minister Zdrowia nie nadzorował i nie kontrolował podległych jednostek, tj. Głównego Inspektora Sanitarnego oraz Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa suplementów diety. Było to niezgodne ze standardem kontroli zarządczej sformułowanym w pkt. II.B.6 Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych³⁹, zgodnie z którym w jednostce nadrzędnej lub nadzorującej należy zapewnić odpowiedni system monitorowania realizacji celów i zadań przez jednostki podległe lub nadzorowane.

Dyrektor Departamentu ZP wyjaśnił, że zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, bezpośredni nadzór nad bezpieczeństwem wprowadzanych do obrotu suplementów diety sprawował GIS. Sekretarz Stanu w MZ wyjaśnił z kolei, że nadzór nad instytutami badawczymi oraz nad GIS oparty był na powszechnie obowiązujących przepisach prawa, w tym w szczególności ustawy o PIS, ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej⁴⁰ oraz ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych⁴¹. Kontrole w instytutach badawczych oraz w GIS⁴² przeprowadzane były cyklicznie i obejmowały przekrojową tematykę, nie koncentrując się na wąskich zagadnieniach, jak np. suplementy diety. Kontroli podlegały obszary obciążone najwyższym poziomem ryzyka⁴³, a takim nie był, zdaniem Sekretarza Stanu, obszar suplementów diety. Realizacja nałożonego przepisami prawa obowiązku sprawowania nadzoru w postaci kontroli, w ocenie Sekretarza Stanu, przesądziła o zapewnieniu przez niego adekwatnego, skutecznego i efektywnego systemu kontroli zarządczej w kierowanym dziale administracji rządowej.

https://www.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2020/12/Normy_zywienia_2020web-1.pdf

³⁹ Dz. Urz. Ministra Finansów Nr 15, poz. 84.

⁴⁰ Dz. U. z 2021 poz. 711.

⁴¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1383, dalej: „ustawa o instytutach badawczych”.

⁴² W latach 2017-2020 MZ przeprowadził jedną kontrolę skoncentrowaną na sprawach kadrowych jednostki.

⁴³ Podstawą planowania kontroli w Ministerstwie Zdrowia były m.in. priorytety działalności kontrolnej ustalone przez Prezesa Rady Ministrów, wyniki wcześniejszych kontroli, skargi i wnioski oraz inne sygnały o nieprawidłowościach.

Najwyższa Izba Kontroli nie podziela opinii Sekretarza Stanu, jakoby obszary dotyczące suplementów diety nie były obarczone najwyższym poziomem ryzyka. Analiza stron internetowych przeprowadzona w trakcie kontroli wykazała, że na rynku dostępne były – wg stanu na dzień 13.05.2021 r. – suplementy zawierające niedozwolone składniki⁴⁴, mogące stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa konsumentów. Ponadto z raportów z realizacji MANCP za 2017 i 2018 rok wynikało, że nie wszystkie obszary dotyczące bezpieczeństwa suplementów diety są dostatecznie zdiagnozowane i kontrolowane. Niezbędna zatem jest stała analiza ryzyka w obszarze nadzoru nad bezpieczeństwem suplementów diety, a w ślad za tym nadzorowanie i kontrola podległych jednostek, biorąc chociażby pod uwagę skalę rynku tych produktów. W latach 2017 – 2020 do GIS złożonych zostało łącznie 62,8 tys. powiadomień o pierwszym wprowadzeniu do obrotu suplementów diety na terytorium RP, z tego 11,1 tys. w 2017 r., 12,6 tys. w 2018 r., 14,5 tys. w 2019 r. i aż 24,7 tys. w 2020 r.

Na konieczność uwzględnienia obszaru bezpieczeństwa suplementów diety w analizach zewnętrznych i wewnętrznych czynników ryzyka wskazuje też utrzymująca się na wysokim poziomie w poszczególnych latach liczba suplementów diety objętych zgłoszeniami do systemu RASFF⁴⁵.

(akta kontroli str. 5-10, 26-40, 71-86, 99-106)

2. W okresie objętym kontrolą Rada ds. Monitoringu Żywności i Żywienia nie prowadziła działalności, a w Ministerstwie nie podejmowano działań w celu wyegzekwowania realizacji przewidzianych dla niej zadań, w tym obowiązku sporządzania i przedkładania do zaakceptowania przez Ministra⁴⁶ dokumentów, o których mowa w art. 87 ust. 5 pkt 1-3 ustawy o bżż:

- perspektywicznych kierunków badań monitoringowych,
- okresowych planów badań monitoringowych,
- opinii dotyczących wykonanych badań monitoringowych w odniesieniu do założonych celów i uzyskiwanych wyników oraz raportu z badań monitoringowych przygotowywanego corocznie przez instytuty badawcze prowadzące badania monitoringowe.

Z wyjaśnień Sekretarza Stanu w MZ oraz Dyrektora DZP wynikało, że Rada stanowiła jedynie wsparcie naukowe dla realizacji badań monitoringowych, a jej działalność nie była kluczowa dla efektywności prowadzonych monitoringów. Współpraca pomiędzy Inspekcjami, MANCP oraz podział kompetencji i współpraca pomiędzy organami pozwalały na pełną i rzetelną wymianę informacji w zakresie planów monitoringu i urzędowej kontroli żywności. Działania w tym obszarze były realizowane na bieżąco. Plany urzędowej kontroli i monitoringu bazowały na wieloletnim doświadczeniu w tym obszarze, były opracowywane co roku i brały pod uwagę m.in.: wyniki urzędowej kontroli i monitoringu prowadzonych w poprzednich latach, ocenę ryzyka oraz informacje na temat występujących zagrożeń, a także aktualnych i procedowanych zmian przepisów w obszarze bezpieczeństwa żywności.

Sekretarz Stanu wyjaśnił również, iż trwały prace analityczne dotyczące projektowanych zmian ustawy o bżż, wśród których uwzględniono m.in. uchylenie art. 87, jednak z uwagi na złożoność zagadnienia, GIS nadal prowadził prace analityczne dotyczące projektowanych zmian i ich zgodności z przepisami międzynarodowymi.

⁴⁴ Np. johimbina, ostaryna, DMHA, hydroksytryptofan.

⁴⁵ System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach.

⁴⁶ w trybie art. 87 ust. 6 ustawy o bżż.

NIK zwraca uwagę, że w okresie objętym kontrolą zadania Ministra Zdrowia w stosunku do Rady do spraw Monitoringu Żywności i Żywienia, były opisane w ustawie o bżż, a zatem Minister był zobowiązany do ich wykonywania. Wskazać przy tym należy, że Rada do spraw Monitoringu Żywności i Żywienia to jedyny merytoryczny organ przy Ministrze Zdrowia do takich spraw, jak kierunki i plany badań monitoringowych czy istotna z punktu widzenia bezpieczeństwa żywności analiza ryzyka (także dot. suplementów diety).

(akta kontroli str. 16-24, 26-40, 49-66, 71-73, 99-106)

IV. Uwagi

Minister Zdrowia uznaje, że obszar suplementów diety to obszar niskiego ryzyka. Przeczą temu jednak wyniki kontroli NIK zarówno tej z 2016 r. jak i niniejszej. Dynamicznie rozwijający się od kilku lat rynek tych produktów jest w ocenie Najwyższej Izby Kontroli obszarem słabo rozpoznanym i niedostatecznie uporządkowanym. Uregulowania i usprawnienia wymaga przede wszystkim kwestia rejestracji suplementów diety, nadzoru nad ich wprowadzaniem do obrotu i sprzedażą. Niezbędne jest także ustalenie maksymalnych poziomów zawartości witamin i minerałów oraz wykazu składników innych niż witaminy i składniki mineralne dozwolonych i niedozwolonych w suplementach diety. Problemem jest też niski poziom wiedzy społeczeństwa na temat suplementów, w tym świadomości istotnych różnic pomiędzy lekami bez recepty a tymi produktami, co zostało wskazane przez Ministerstwo Zdrowia w uzasadnieniu pierwotnego projektu zmian ustawy o bżż z 2019 r. Ponadto obecność na rynku suplementów diety zawierających niedozwolone składniki, mogące stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa konsumentów, wymaga podejmowania przez organy sprawujące nadzór nad bezpieczeństwem żywności ciągłych, stanowczych i skutecznych działań eliminujących niebezpieczeństwo.

W świetle powyższego, Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że sygnalizowany wcześniej przez NIK, nierozwiązany jednak do tej pory, problem wzmocnienia nadzoru nad GIS i instytutem badawczym, realizującym zadania z zakresu bezpieczeństwa suplementów diety, pozostaje nadal aktualny.

V. Wnioski

Wnioski

W związku z uwagami i stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Wyegzekwowanie od Głównego Inspektora Sanitarnego projektu zmian przepisów prawa dotyczących usprawnienia systemu wprowadzania do obrotu suplementów diety i niezwłoczne skierowanie tego projektu do dalszych prac legislacyjnych.
2. Podjęcie skutecznych działań nadzorczych nad podległymi jednostkami realizującymi zadania z zakresu bezpieczeństwa suplementów diety.
3. Powołanie Rady do spraw Monitoringu Żywności i Żywienia i egzekwowanie wykonywania przez nią zadań związanych z funkcjonowaniem programu monitoringu na potrzeby oceny ryzyka, w tym dotyczących bezpieczeństwa suplementów diety.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 11 sierpnia 2021 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Małgorzata Motylow

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

p.o. Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi
Piotr Walczak
Radca Prezesa NIK

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi

z up.

Przemysław Szewczyk
p.o. wicedyrektora
podpis